GAZETA KRAKOWSKA

N^ro. 3.

We Srzodę Dnia 8 Stycznia 1800.

Z Wiednia d. 1. Stycznia.

Na dobrowolną woienną składkę ofiarowano J. C. K. M. naypokornie od kontrybuentow w Offenbanya, rownie iak od robotnikow Mennicy Karlsburg 158 rynś 9 kr. podobnież od niemianuiącego się Cesarskiego Jenerała 500 ryń. a od innego nieznaiomego 600 ryń., które J. C. K. M. w summie 1258 ryń: 9 kr. w gabinetowym liście z oswiadczeniem swego nayłaskawszego podziękowania ministrowi skarbowemu hrab. Saurau przesłał. — C. K. Teresiańska akademia kawalerow obchodziła dnia 15 drogą rocznicę swego odrodzenia.

Z pragi donoszą pod d. 13, za osobliwość, iż d. 24 listopada w miasteczku Grabern wziął Józef Bertel z Anną Marią swą małżonką powtorny ślub, przemieszkawszy z nią szczęśliwie i zdrowo w stanie małżeńskim 50 lat. Zdarzenie to całe publikum napełniło radością, i wielki natłok ludzi znaydował się na tey uroczystości.

Z Stuttgardu d. 20. Grudnia.

Powstanie w massie przychodzi do skutku w całey dawnieyszey Austryi pod zarządzeniem P. barona Sumerau rządcy tego kraiu. Wszyscy ludzie od 18 do 50 lat tak żonaci iak bezżenni muszą bydź gotowemi do ruszenia: podzielono ich na 3 klassy, pierwsza ruszy nayprzod, a ieżeli ta nie będzie dostateczną, ruszą następnie 2 pozostałe. — Elektor Moguncki wysłał do Odenwald P. konsyliarza Heuser dla dania wsparcia kobietom i dzieciom pobitych lub w niewolą poimanych włościan elektoratu Moguntskiego.

Z Medyolanu d. 10. Grudnia.

Woyska Austryackie, które udały się były ku granicom Szwaycaryi i kraiu Gryzonow powrociły do armii, czyli to dla niedostatku żywności, czyli też dla niepodobieństwa ciągnienia daley działań woiennych, gdyż strony woiuiące są teraz przedzielone od siebie przez śniegi okrywaiące S. Gotarda tudzież inne gory. Mowią, iż głowna kwatera armii Cesarskiey niebawnie tu przybędzie i przez całą zimę pozostanie.

Z Medyolanu d. 11. Grudnia.

Listy z Genui pod dniem 5. donoszą że w mieście tym zaszło poruszenie z okoliczności skazanego na rozstrzelanie woźnicy. Lud który się przyzwyczaić nie może do tych exekucyy woyskowych powstał przeciw patryotom i wiele z pomiędzy nich pomordawał, insurgenci opanowali potym mieysc wiele w mieście i zdawali się chcieć zupełney dokonać rewolucyi, gdy nagle spostrzegli się otoczonemi i rozproszonemi od woyska Francuzkiego, które niespodziewanie z okolic Genui przybyło. Też same listy zaprzeczaią w części pogłosce o cofaniu woyska Francuzkiego. W istocie cofnęła się główna kwatera Francuzka, ale nie woyska, woyska stoiące naprzeciw jenerałowi Klenau odebrały posiłki i przymusiły woyska Austryackie do cofnienia się ku Sestri. Prawe skrzydło opieraiące się o Appeniny w tym sammym czasie ruszyło naprzod ku Novi i Aqui, i twierdzą iż w niewielkiey od Alessandryi odległości zaszła nowa bitwa w którey Francuzi porażonemi zostali. Cożkolwiek bądź te wypadki zdaią się poprzedzać poddanie się twierdzy Coni, a przynaymniey uwiadomienie o tym jenerała Francuzkiego, i powszechnie tu twierdzą, że poddanie się tey twierdzy przyprowadzi koniecznie armią Francuzką do cofnięcia się przez boiaźń, aby armia pod dowodztwem jenerała Melas od Col di Tende i doliny Oneille nie wzięła iey tyłu. — Rachuią tu że w różnych twierdzach zdobytych od armii Cesarskiey w tey kampanii wzięto 25 tysięcy ieńców i 5 tysięcy sztuk armat.

Z Rzymu d. 30. Listopada.

Lud tey stolicy z naywiększem zapałem głosi pochwały króla Neapolitańskiego, który dowiedziawszy się o zbytniey drogości zboża w państwie papiezkim dzisiay od woysk iego zaiętym, rozkazał aby tam natychmiast wysłano 150,000 miar zboża. W dniach tych przybyło iuż 24 tartanow ładownych z bożem do Ostya, a reszta w krótce przybędzie. Lud przewiduie wreszcie koniec nędzy swoiey, która od lat dwoch doszła do naywyższego stopnia.

Z Ankony d. 2. Grudnia.

Wszystkie woyska Cesarskie służące do oblężenia, poszły do Bzaonii dla udania się do armii Cesarskiey, sam iedynie regiment Strasoldo pozostał tu załogą. Okręty woienne i inne, ktore Francuzi w porcie naszym mieli maią bydź przeprowadzone do Wenecyi wraz z znaczną liczbą innych przedmiotow, które Francuzi zabrali z arsenału Weneckiego.

Z Turynu d. 6. Grudnia.

Radość iaką zIednało wcałym Piemoncie wzięcie twierdzy Coni, rowna się zadziwieniu które sprawiło prędkie poddanie się tey twierdzy, która iest uważana za klucz do Piemontu od strony Francyi. Wiadomo iest, że w roku 1740 oblegli ią Francuzi, lecz zdobyć iey nie mogli. W roku 1796 oddana była Buonapartemu na mocy artykułow zawartego traktatu pokoiu z zmarłym Krolem Jmć Sardyńskim. Jenerał Melas rozkazał świeżo, aby armią Piemontcką zwerbowano na nowo, urządzono i postawiono w tym stopniu w iakim była przed woyną. Regimenta milicyi maią bydź także zwerbowane i natychmiast do armii Cesarskiey wcielonemi zostaną. W Cysalpinii werbuią także woyska, i iezeli pokoy wczasie zimy nienastąpi, na przyszłą wiosnę kraie Włoskie do-

marczą bardzo liczney posiłkową armią. — Armia Francuzka cofa się ku Nicei, główna kwatera jenerała Championnet do Spoletto przeniesioną została, a jenerała St. Cyr do Cairo.

Z Madrytu d. 26. Listopada.

Don Manuel de Mallo marszałek tygodniowy Kroiowey Jmć, który przeszło od roku zupełną posiadał łaskę i ufność dworu z rozkazu wyższego w Eskuryal aresztowanym został. Dotąd tayne są powody tey tak nagłey niełaski. Urzędnik zowiący się la Hoz maiący podobne zlecenia od nieiakiego iuż czasu w naiętey karecie z oddziałem żołnierzy w nocy z dnia 20 na 21 udał się do iego domu, sprowadziwszy go w cichości wsadził do powozu, który ich odwiozł na nieiaką odległość od mieszkania królewskiego, tam zastali iednę z tych karet podróżnych z zaprzęgiem 6 mułow, które nazywaią *coche de Colleras*, która go odwiozła na mieysce iego więzienia i to dotąd iest niewiadomym. To nagłe i nieprzewidziane zdarzenie tworzy wszelkiego rodzaiu woioski.

Z Berna d. 10. Grudnia.

Gdy bywsi dyrektorowie Francuzcy nadużywaiąc prawa mocnieyszego zgwałcili niepodległość rzeczypospolitey Helweckiey, za powod tego naznaczyli, iz ważną iest rzeczą dla rzeczypospolit y Francuzkiey aby Szwaycarya wskładzie swoiego rządu miała podobieństwo do rządu, który Francya przyięła, a który był na doskonalszym, naywolnieyszym, naykorzystnieyszym iaki tylko kiedy mogł by ź wynalezionym Nadaremnie Szwaycarowie przekładali z pokorą wszechwładnym dyrektorom, iż od trzech wiekow żyią, spokoynemi, szczęśliwemi, niepodległemi, uważanemi od reszty Europy i że naypewnieyszym było dowodem dobroci ich rządu, iż od założenia rzeczypospolitych związkowych ciągle używali słodyczy pokoiu, gdy tym czasem kraie sąsiedzkie były peryodycznie niszczone od woyny. Nadaremnie przekładali, że ich konstytucya przez czas długi doświadczaną była, że trzy wieki chwalebnego i spokoynego bytu, wartaią aby wzięte były na wagę z bytem lat dwoch, które liczyła na ten czas konstytucya Francuzka. Nadewszystko zaś gdy taż konstytucya w epoce d. 18 fructidora 1797 w sposobie tak gorszącym zgwałconą została: co dowodziło, iż w konstytucyi Francuzkiey brakowało dostatecznego zabespieczenia aby władza iedna nie mogła ucisnąć władzy drugiey. Nadaremnie zarzucali, że pod panowaniem tey konstytucyi i w zupełnym pokoiu widziano we wszystkich częściach Francyi wolność publiczną i prywatną zgwałcone, skarb narodowy bezkarnie łupiony, maiątki osób prywatnych zniszczone przez naywiększe kontrybucye, albo tyrańskie ustawy, że więzienia były zapełnione uwięzionemi, że te tylko okręty wyprawiono z portow Francyi które użyte były na przewiezienie do odległych kraiow i niezdrowych Klimatow nieskończoney liczby deportowanych, skazanych bez wysłuchania i sądu, na karę gorszą od samey śmierci.... Nadaremnie głos rozgniewaney Europy ostrzegał bywszych dyrektorow Francuzkich że uczynią niepodobnym pokoy, który iednak był życzeniem całey Francyi; ponieważ takowe zgwałcenie niepodległości i neutralnego i uczciwego narodu zagrażało dość oczywiście innym Europy Panstwom:

iż tegoż samego maią się spodziewać losu, iak tylko to upodoba się dyrektoryatowi Francuzkiemu. Ani głos Francyi, ani gniew Europy, ani pokorne prozby Szwaycarow nie mogły odwrocić dyrektorow od ich zamiarow podbicia i złupienia Helwecyi. Mocą oręża przymuszoną była do przyięcia składu rządu, iaki iey przepisany został; mieliśmy więc nayleprzą iaką tylko byoż mogła konstytucyą mieliśmy wielką radę, senat, dyrektoryat w 5 osobach. Dzisiay uznano w Francyi że ta konstytucya nic niewarta, niesprawiedliwie więc tyle krwie przelano, i tyle skarbow rozproszono dla zaprowadzenia iey w Szwaycaryi. Jednakowoż, coźby powiedzieli byli dyrektorowie Francuzcy gdybyśmy byli śmieli żądać od nich dwoch lat tylko przewłoki, nimbyśmy byli przyięli konstytucyą którą nam narzucono! Jakież pioruny byłyby okryły tych ktorzy by byli dosyć śmiałemi oświadczyć nay mnieyszą wątpliwość względem iey trwałości! Nowa zagatka robi się teraz: zatrzymamyż tę konstytucyą ktorą w Francyi za nieżdatną do zapewnienia szczęścia ludu uznano? Albolitez przyymiemyż nową konstytucyą Francuzką? Taka iest niepewność w którey się dzisiay znayduiemy W tym samym także przypadku znayduie się nasza siostra rzplta Batawska, i w tym także znaydowałyby się Cysalpinska, Liguryyska, Rzymska, Neapolitanska, gdyby miały swoybyt; to iest: iż 6 rzeczpospolitych obeymuiące więcey niż 13 millionow mieszkancow byłyby w przypadku odmienić dzisiay skład swoiego rządu z tego tylko iedynie powodu iż rzplta matka inny przyięła?

Nasi prawodawcy składali zgromadzenie które od niejakiego czasu przedsięwziąło, się na piśmie częściowy postanowienia rad obydwoch okazują teraz prawą i lewą stronę, a naradzeniom towarzyszą często gorzkie uciński. Mowią o niejakich bliskich odmianach w naszey konstytucyi. Wielu ludzi będących za dawnieyszym rzeczy porządkiem, twierdzą, iż sam iedynie dobrze urządzony rząd związkowy iest zdolnym połączyć Helwetow, i załatwić nieprzyzwoitości iakie wynikaią z położenia mieysca, z rożności obyczaiow i ięzykow rownie iak z namiętności i nienawiści, które w tych czasach tak czynnemi były pomiędzy nami.

Z Paryża d. 17. Grudnia.

Nowa konstytucya, ułożona i postanowiona zupełnie w iednym miesiącu, wyszła iuż z druku i iest daleko krotsza niżeli przeszła. Mamy teraz 3 konsulow, z których Buonaparte iest pierwszym z roczną pensyą 500,000 fr. posiadaią bardzo obszerną władzę, może mianować i oddalać podług upodobania między innym członki rady stanu, ministrow, ambassadorow i wszystkich officyerow siły lądowey i morskiey. On i drugi konsul Cambaceres są na 10 lat, a trzeci Lebrune na 5 lat obranemi. Po upłynieniu tego czasu mogą bydź na nowo obranemi. Sieyes i Roger - Ducos są przez konstytucyą członkami senatu mianowani, obieraią wspolnie z Cambaceres i Lebrune większość tego ciała, którego członki są dożywotniemi. Procz tego mamy trybunat od 100, ciało prawodawcze od 300 członkow, radę stanu &c. których członki rownie iak konsulowie z swych urzędow nie są odpowiedzialnemi. Powrot emigrantow nie iest pozwolony i dobra ich zostaią skonfisko-

wane. Prawa i obowiązki człowieka i obywatele nie znayduią się na czele nowey konstytucyi. Oto ona iest co do słowa:

Tytuł I.

O wykonaniu praw Obywatelskich.

Art. 1. Rzeczpospolita Francuzka iest jedna i nierozdzielna. Europeyski iey grunt iest podzielony na departamenta i okręgi gromadzkie.

2. Każdy człowiek urodzony i mieszkaiący w Francyi, który maiąc 21 lat skończonych, kazał się w obywatelski rejestr swego okręgu wpisać i mieszkał potym przez rok na gruncie rzpltey iest obywatelem Francuzkim.

3. Cudzoziemiec staie się obywatelem Francuzkim, ieżeli po oświadczeniu się w 21 lat, iż chce osiąść we Francyi, przemieszka w niey ciągle przez 10 lat.

4. Prawo obywatelstwa Francuzkiego traci się, przez naturalizowanie się w kraju obcym, przez przyięcie urzędow lub pensyy offiarowanych przez rząd obcy, przez wcielenie się do iakiegokolwiek towarzystwa obcego, które przypuszcza rozność urodzenia, przez skazanie na kary cielesne lub sromotne.

5. Wykonanie praw obywatela Francuzkiego iest zawieszone, przez stanie się zbankrutowanym dłużnikiem lub przez dobrowolne zatrzymanie całkowicie albo w części sukcesyi po bankrucie, przez stan płatnego służalca, zostaiącego w służbie czy przy osobie czy przy gospodarstwie, przez sądowe wyklęcie, obwinięcie lub zaoczny wyrok.

6. Dla wykonania praw obywatelskich w okręgu gromadzkim, potrzeba nabydź przytomności przez roczne tam mieszkanie, i żeby nie było utracone przez roczną znowu niebytność.

7. Obywatele każdego okręgu wybieraią przez głosy z pomiędzy siebie, tych wszystkich, których uznaią za nayzdatnieyszych do sprawowania publicznych interessow. Z tych formuie się lista zaufanych osób, mieszcząc w sobie wyrownywaiącą liczbę imion dziesiątey części osób, maiących prawo do głosowania. Z pierwszey tey gromadzkiey listy maią bydź wybrani publiczni urzędnicy okręgu.

8. Obywatele umieszczeni w liście gromadzkiey departamentu, wybierą znowu 10 część z pomiędzy siebie. Ta będzie drugą listą departamentalną, z którey maią bydź wybrani publiczni urzędnicy departamentu.

9. Obywatele znayduiący się na liście departamentalney, wybiorą rownie 10 część z pomiędzy siebie. To będzie trzecia lista, zamykaiąca w sobie obywateli tego departamentu, mogących bydź wybranemi na publiczne urzędy narodowe.

10. Obywatele maiący prawo przykładać się do utworzenia którey z wspomnionych list w poprzedniczych artykułach, będą co 3 lata zwołanemi do zastąpienia umarłych lub nieprzytomnych innym sposobem, jak dla urzędu publicznego, znayduiących się na liście osób.

11. Mogą takze wymazać z listy osoby, które niechcą dłużey mieć na niey umieszczone, a zastąpić ich innemi obywatelami, w których maią więcey zaufania.

12. Nikt nie może bydź wymazany z listy, tylko przez większość głosow obywateli, maiących prawo do utworzenia oney.

13. Nikt nie może bydź dla tego oddalony z listy wybierczey, że się nie utrzy

miał na liście inney wyższego lub niższego stopnia.

14. W pisanie na listę wybierczą nie jest potrzebne, tylko dla tych urzędów na które konstytucya lub ustawa wymaga wyraźnie tego warunku. Listy wybiercze będą utworzone pierwszy raz w ciągu roku 9. Osoby które będą mianowane do pierwszego składu władz konstytucyynych, są przez to samo częścią pierwszych list wybierczych.

Tytuł II.

O Senacie utrzymuiącym.

15. Senat utrzymuiący składa się z 80 członków nieodmiennych, dożywotnich i naymniey 40 lat maiących.

Dla utworzenia tego senatu będzie nayprzod 60 członków mianowanych; w ciągu roku 8 powiększy ich się liczba do 62, a w roku 9 do 64, i tak przybieraiąc stopniami po 2 przez każde pierwsze 10 lat urośnie do 80.

16. Mianowanie na mieysce do senatu, dzieie się przez senat, który wybiera z podanych sobie trzech kandydatow, pierwszego przez ciało prawodawcze, drugiego przez trybunat, a 3go przez pierwszego konsula.

Nie wybiera tylko z dwoch kandydatow, ieżeli ieden z nich iest proponowany przez dwie z pomienionych władz, a ieżeli przez wszystkie trzy, iest obowiązany przyiąć go.

17. Pierwszy konsul schodząc z urzędu czy przez upłynienie czasu, czy przez złożenie staie się koniecznie senatorem z zupełnym prawem.

Dway inni konsulowie mogą w przeciągu miesiąca po skończeniu ich urzędowania zasiąść w senacie, lecz nie są do tego obowięzywani. Jeżeli zaś złożą swe konsularne urzędy nie mogą w nim zasiadać.

18. Senator nie może być nigdy na żaden inny urząd publiczny obrany.

19. Wszystkie listy zrobione w departamentach na mocy 9 artykułu są przesłane senatowi, i te składaią listę narodową.

20. Senat wybiera z tey listy prawodawcow, trybunow, konsulow, sędziow kassacyynych i kommissarzy skarbowych.

21. On utrzymuie albo uchyla wszystkie akta, które mu są doniesione przez trybunat lub rząd iako przeciwne konstytucyi; listy wybiercze wchodzą w te akta.

22. Dochody z oznaczonych dobr narodowych są na wydatki senatu przeznaczone. Pensye roczne każdemu członkowi będą z nich wypłacane i wynoszą 20 część pensyi pierwszego konsula (25,000 fr.)

23. Posiedzenia senatu nie są publiczne.

24. Obywatele Sieyes i Roger-Ducos, wychodzący konsulowie, są mianowani członkami senatu; połączą się z drugiem i trzeciem konsulem, mianowanemi przez niniejszą konstytucyą. Ci 4 obywateli mianuią większą część senatu, który się potym sam uzupełni i przystąpi do powierzonych mu wyborow.

Tytuł III.

O Władzy prawodawczey.

25. Nowe ustawy nie będą ogłoszone, poki proiekt nie będzie podany przez rząd, udzielony trybunatowi i dekretowany przez ciało prawodawcze.

26. Proiekta które rząd podaie są ułożone w artykułach. Rząd może ich w

każdym czasie roztrząsania cofnąć i znowu odmienione podać.

27. Trybunat złożony iest z 100 członkow, naymniey 25 lat maiących; te są co rok w piątey części odmieniane, lecz mogą bydź bez końca, poki się tylko na liście narodowey znayduią znowu obierane.

28. Trybunat roztrząsa proiekta ustaw, głosuie przyięcie ich lub odrzucenie.

Posyła trzech mowcow z pomiędzy siebie, przez których przełożone są i bronione przed ciałem prawodawczem powody danego głosu na każdy proiekt. Donosi senatowi lecz iedynie iako przeciwne konstytucyi listy wybiorcze, akta ciała prawodawczego i rządowe.

29. Wyraża swoie zdanie na zrobione ustawy i maiące się robić, względem poprawy nadużyciow i polepszenia administracyi publiczney, ale nigdy względem spraw cywilnych lub kryminalnych zaniesionych przed sądy.

Zdanie które wyraża na mocy tego artykułu, nie ciągnie za sobą dalszych krokow, ani obowięzuie żadną konstytucyyną władzę do naradzania się względem niego.

30. Kiedy trybunat zawiesi swoie posiedzenia, może wyznaczyć kommissyą z 10 do 15 członkow z zleceniem zwołania go, ieżeli tego widzieć będzie potrzebę.

31. Ciało prawodawcze składa się z 300 członkow, naymniey 30 lat maiących, które co rok w 5tey części są odmieniane.

Zawsze powinien się w nim przynaymniey i obywatel z każdego departamentu znaydować.

32. Członek wychodzący z ciała prawodawczego nie może tam znowu wniyść aż po upłynieniu 1 roku; lecz może bydź obrany na wszystkie inne urzędy publiczne, nawet do trybunatu, ieżeli się znayduie na liście wybiorczey.

33. Posiedzenie ciała prawodawczego zaczena się każdego roku d. 1 frimaire (21 listopada) i nie trwa tylko 4 miesiące, może iednak bydź nadzwyczaynie przez rząd zwołane w czasie 8 innych miesięcy.

34. Ciało prawodawcze stanowi ustawę przez sekretne kreski, bez żadnego przymawiania się iego członkow do proiektu ustaw, roztrząsanych przed nim przez mowcow trybunatu i rządowych.

35. Posiedzenia trybunatu i ciała prawodawczego będą publiczne, lecz na żądnym nie może się więcey nad 200 słuchaczow znaydować.

36. Pensya roczna trybuna iest 15,000 a prawodawcy 10,000 fr.

37. Każdy dekret ciała prawodawczego musi bydź oznaymiony przez konsula pierwszego w 10 dni po iego wydaniu, ieżeli w tym przeciąga czasu nie iest zaskarżony przed senatem iako przeciwny konstytucyi. Oznaymione iuż ustawy nie podpadaią temu zaskarżeniu.

38. Pierwsze odnowienie ciała prawodawczego i trybunatu nastąpi dopiero w roku 10.

Tytuł IV.

O Rządzie.

39. Rząd iest powierzony 3 konsulom, obranym na 10 lat i mogącym zawsze bydź znowu obranemi. Każdy z nich iest obrany osobno z wyrażeniem pierwszego lub trzeciego. Konstytucya mianuie pierwszym konsulem Ob. Buonapartego, bywszego tymczassowego konsula, drugim Ob. Cambaceres, bywszego ministra sprawie-

dliwości, trzecim Lebrun, bywszego członka rady starszych. Treci konsul iest na ten raz tylko na 5 lat obrany.

40. Pierwszy konsul ma szczegulnieysze obowiązki i zatrudnienia, w których ieżeli tego potrzeba może bydź na krótki czas zastąpiony przez iednego z swych kollegow.

41. Pierwszy konsul ogłasza ustawy, mianuie i zrzuca podług upodobania członki rady stanu, ministrow, posłow i innych agentow zewnętrznych, officyerow siły lądowey i morskiey, członki administracyow i kommissarzow rządowych przy trybunałach. Mianuie także wszystkich sędziow cywilnych i kryminalnych, z wyięciem tylko sędziow pokoiu i sędziow kassacyi, nie może ich iednak oddalać.

42. W innych czynnościach rządowych obydwa drudzy konsulowie maią głos radzący, podpisuią akta rządowe dla wskazania obecności swoiey; mogą kiedy chcą zapisać swoie zdania wprotokule, iednak wola pierwszego konsula decyduie.

43 Pierwszy konsul ma w roku 8 pensyą 500,000 fr. a drudzy po 150,000.

44. Rząd proponuie ustawy i czyni potrzebne rozrządzenia do wykonania onych.

45. Rząd zawiaduie dochodami i wydatkami kraiu stosownie do ustawy, która co rocznie oznacza ilość onych. Ma dozor nad biciem monety, których sama ustawa rozporządza bieg, wagę i stopę.

46. Jeżeli rząd poweźmie wiadomość o iakowym spisku przeciw kraiowi, na ow czas może wydać rozkazy aresztowania przeciw osobom podeyrzanym o knowanie onych lub ich uczestnictwo, gdy iednak te w przeciągu 10 dni po swoim areszcie nie będą przed sąd stawione, lub na wolność wypuszczone, na ów czas minister, który podpisał rozkaz do aresztu, zostaie winnym samowolnego uwięzienia.

47. Rząd czuwa nad wewnętrznym i zewnętrznym bespieczeństwem kraiu, rozrządza siłą lądową i morską, tudzież kieruie niemi.

48 Gwardya narodowa czynna, iest podległa ustawom administracyi publiczney, mieyscowa zaś podlega tylko prawom.

49. Rząd utrzymuie stosunki polityczne z obcemi mocarstwami, prowadzi negocyacye, zawiera konwencye przedugodne, i podpisuie lub rozkazuie podpisywać wszystkie traktaty pokoiu, przymierza, neutralności i handlu.

50. Wypowiedzenie woyny, tudzież traktaty pokoiu, przymierza i handlu będą na wzor ustaw proponowane, rozstrząsane i dekretowane. Rozstrząsania te iednak za żądaniem rządu tak w trybunacie iak w ciele prawodawczym odprawiać się będą w posiedzeniach sekretnych.

51. Tayne artykuły pokoiu nie mogą w niczym niszczyć artykułow iawnych.

52. Pod dyrekcyą konsulow znaydować się będzie rada stanu, która proiekta do ustaw i urządzenia administracyi publiczney układać będz, i znosić zawady iakie się w administracyi okażą.

53. Z tey rady stanu wybierani będą mowcy, którzy w imieniu rządu mowić będą w ciele prawodawczym. Do obrony proiektu ustawy nie będzie więcey przez rząd wystanych iak trzech mowcow.

(Dalszy ciąg w Dodatku.)

DODATEK

DO Nru 3.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W' SRZODĘ DNIA 8. STYCZNIA 1800.

Z Paryża d. 17. Grudnia.

Dalszy ciąg konstytucyi Francuzkiey.

54. Ministrowie trudnić się będą wykonaniem ustaw i urządzeń.

55. Żaden akt rządu nie będzie mieć wagi bez podpisu ministra.

56. Jeden z ministrow ma mianowicie dozor skarbu publicznego, wydatkow i przychodow, nie może iednak dozwolić aby było cokolwiek zapłaconym iak 1) Na mocy ustawy i nie więcey nad zamiar w niey przeznaczony. 2) Na mocy wyroku rządu. 3) Na mocy rozkazu przez iednego ministra podpisanego.

57. Rachunki każdego ministra podpisane przez niego, będą ze wszystkiemi szczegółami ogłoszone.

58. Rząd wybierać będzie członki rady, stanu i ministrow iedynie tylko z listy narodowey.

59. Administracye okręgowe i departamentowe, ktorych członki z wspomnionych listow wyżey wybrani bydź powinni, będą ministrom podlegać.

Tytuł V.

O Trybunałach.

60. Każdy okrąg powiatowy ma iednego lub kilku sędziow pokoiu wybranych przez obywatelow na trzy lata. Głownieyszym ich obowiązkiem iest godzić strony, a w przypadku gdy się pogodzić niechcą, ciż sędziowie namawiaią ie ażeby sobie wybrały arbitrow.

61. Do spraw cywilnych są trybunały pierwszey instancyi i trybunały appellacyyne. Ustawa oznacza organizacyą iednych i drugich, ich właściwość i territorium oznaczaią ich granice.

62. W materyach występkow pociągaiących za sobą karę cielesną lub karę niesławy, naypierwszy sędzia przyymuie lub odrzuca oskarżenie: ieżeli iest przyięte, drugi sędzia uznaie występek, a inni sędziowie formuią trybunał kryminalny i przepisuią karę. Wyrok ich iest nieodzowny.

63. Urząd oskarżyciela publicznego przy trybunale kryminalnym przez komi-

missarza rządowego iest sprawowany.

64. Występki nie ciągnące za sobą kary cielesney lub wygnania, należą do trybunałow policyi korrekcyyney, z wolnością odwołania się do trybunałow krymi nalnych.

65. Dla całey rzpltey wyznaczony iest trybunał kassacyyny, ktory stanowi względem żądania kassacyi wyrokow ostatecznych, wydanych przez trybunały, i względem odesłania od iednego do drugiego trybunału w sprawie słusznego podeyrzenia lub bespieczeństwa publicznego w przychyleniu się do strony przeciwko całemu trybunałowi.

66 Trybunał kassacyi nie wchodzi w grunt sprawy, lecz znosi dekreta wydane w sposobie ktorym formalność była zgwałcona, lub ktory zawiera w sobie wyraźne sprzeciwienie się ustawie, a odsyła istotę processu do trybunału, ktory go roztrząsać powinien.

67. Sędziowie składaiący trybunały pierwszey instancyi, i kommissarze rządowi tym trybunałom dodani, wzięci są z listy departamentu. Sędziowie składaiący trybunał appellacyyny, i dodani im kommissarze, wzięci są z listy depatamentowey. Sędziowie składaiący trybunał kassacyyny i kommissarze przy nim postanowieni, brani będą z listy narodowey.

68. Ci sędziowie procz sędziow pokoiu zostaną się na całe życie przy swych urzędach, chybaby byli przekonani o iaką zbrodnię lub gdyby nie zostali utrzymani na liście wybiorczey.

(Reszta w następuiącym Nrze.)

DONIESIENIA

Per Magistratum C. R. civitatis Lublinensis omnibus & singulis quorum interest notum redditur. Ad petitionem creditorum & curatoris massæ Bona immobilia ad massam cridariam oberratorum Joannis & Rosaliæ Kozłowskich conjugum civium Lublinensium spectantia & quidem 1mo Lapideam hic Lublini in platea Grodzka dicta sub Nro 101. sitam, testante prothocollo detaxationis in actis regestraturæ reponibili ad fl. Rh. 2252 xr. 10 detaxatam, tum 2do itidem Lapideam in eadem platea Grodzka nuncupata sub Nro. 106. extantem, testante simili prothocollo ad fl. Rh. 1799 xr. 42 estimatam in secundo termino die 30 Januarii a. f. 1800. hora nona mane in loco judicii publica licitatione assumenda plus offerentibus disvenditas iri. His tamen sub conditionibus, quodcuiconque emendi cupido actum detaxationis liberum sit in regestratura inspicere, & pro haurienda ratione præfatarum lapidearum informatione se eatenus ad curatorem massæ Dm. Casimirum Głębiowski convertere, eo itaque addito, quod ejusmodi realitas plus offerenti erga paratam pecuniam; aut demonstrandam evictionem, aut denique erga conventionem cum creditoribus ratione persolutionis ratharum liciti pretii in rem ... disvendentur. Omnes igitur qui memorata bona emere cupiunt invitantur, ut præstito die & hora horsum compareant. Datum Lublini die 17. Decembris 1799.

Vrabetz.
Jacobus Lewandowski.
M. Greber.

Ex Consilo Magistratus Cæs. Reg. Civit. Lublinensis.
Żykiewicz, *secr*

Dnia 21 styczuia 1800 roku przez publiczną licytacyą 488 korcy żyta 953 korcy jęczmienia i 20 korcy anyszku dla Państwa Radłowskiego zkupione będzie.

Cena fiskalna ustanowiona, podług targowey ceny miesiąca grudnia: Ten zaś który za naytańszą cenę zboże dostawi, przy licytacyi utrzymanym będzie i za każdy odwoz zboża w gotowiznie natychmiast zapłatę odbierze.

Kondycye zawisły natym, aby zboże piękne i podług sprawiedliwey Lwowskiey miary dostawiane było.

Aże nie wszyscy licytanci takowe całkowite kwantum liwerować mogą, przeto na 100, 200 i 300 korcy licytacya trzymana będzie.

Ci, którzyby sobie takoweż zboże sprzedać życzyli, zapraszaią się na wzwyż wzmiankowany dzień z rana o godzinie 10 do Ces. Kro. prefekt. kancellaryi Radłowskiey. W Niepołomicach dnia 20 Grudnia 1799.

Talski.

Dnia 22 przyszłego miesiąca stycznia 1800 roku w Prefekturze Jangrodzkiey w powiecie Olkuszowskim leżącey będą 881 Wiedenskich siągow świrkowego i iedłowego drzewa, i 114½ siągow bukowego drzewa hurtem po 50 do 100 siągow przez licytacyą naywięcey offiaruiącemu sprzedane.

Wartość od iedney sągi bukowego drzewa po 2 zł. ryń. 6 kr. i od iedney siągi świrkowego lub iodłowego drzewa po 1 zł. ryń. 14 kr. za cenę wywołania czyli fiskalną wzięta będzie.

Z C. K. zachodnio Galicyi dobr Rządowych Administracyi.
W Krakowie dnia 10 Grudnia 1799.

Cesarsko Krolewskie sądy szlacheckie Krakowskie na mocy dekretu Appellacyynego dd: 3 Grudnia roku bieżącego, Edyktem niniejszym wiadomo czynią, że delegowana bankowa kommissya Warszawska w maiątku podupadłych bankierow oznaymiła: iż Maciey Łyszkiewicz ze wszystkiemi wierzycielami swemi ugodził się, i wolne zarządzanie maiątku swego znowu odebrał. W Krakowie d. 11. Grudnia 1799.

Jozef de Nikorowicz.
Olechowski.
Jan Morak.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Krakow. Galicyi Zachod.

Elsner.

C. K sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem Xiędzu Antoniemu Czeczel Nowosielskiemu: że Pan Franciszek Dąbrowski, czyli raczey zastępca do spraw massy iego krydalney adwokat Bilkewicz u sądow tych, o zapłacenie summy 30 czer. zł. z prowizyą, żałobę na niego podał, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga, dopraszał się.

Gdy zaś sądy te nie maiąc wiadomości gdzie obżałowany zostaie, lub czy w cale w C. K. państwach, dziedzicznych znayduie się, iemuż Xiędzu Nowosielskiemu adwokata tuteyszego Pana Osławskiego, z iego szkodą i iego kosztem, zastępcą postanowiły, z którym process ten podług przepisu ustawy sądowey rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto edyktem niniejszym tym końcem upomina się: ażeby w czasie przyzwoitym, to iest dnia 5 lutego 1800 roku o godzinie 9 z rana w C Kr. sądzie tuteyszym sam stanął, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych śrzodkow prawa używał, które na poparcie swey sprawy za nayskuteczniejsze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą, samby sobie, podług opisu C. K. praw, przypisać był winien.

Jozef: de Nikorowicz.
Joz. de Cronenfels.
Chrastiański.

Z Rady C. K. Sądow szlacheckich Krakowskich Galicyi Zachodniey. W Krakowie d 2. Listopada 1799.

Weinmann.

C. K. Sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Antoniemu Pułąskiemu: że Pan Filip Garlicki u sądow tych, w sprawie o naznaczenie uwolnienia dobr i wypłacenia summy 36,253 zło. pol. 15 gro. wniesioney, żałobę na niego podał, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga prosił.

Gdy zaś sądy te, nie maiąc wiadomości gdzie on zostaie, lub czy wcale w Ces. Krol. kraiach dziedzicznych znayduie się, iemuż Panu Antoniemu Pułaskiemu adwokata tuteyszego Pana Wolickiego z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym process ten podług przepisu ustawy sądowey rozpocznie się i ukończony będzie, on przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upomina się, ażeby dnia 25 Stycznia 1800 roku sam stanął, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie Patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił i podług przepisu tych śrzodkow prawa używał, które do swey obrony za nayskutecznieysze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie, podług opiewu C. K. praw, przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
W. Roskoszny.
J. Morak.

Z Rady C. K. Sądow Szla. Krakowskich Galicyi Zachod.
W Krakowie d. 16 Listopada 1799.

Ces. Kr. Sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Tomaszowi Przyborowskiemu: że Pan Jacek Litwiński u Sądow tych, w sprawie o 120 czer: zło: rozpoczętey żałobę na niego podał, i o pomoc sądu ile sprawiedliwość wymaga prosił.

Gdy zaś Sądy te nie maiąc wiadomości gdzie on zostaie, lub czy wcale w C. K. kraiach dziedzicznych znayduie się, iemuż Tomaszowi Przyborowskiemu adwokata tutayszego Pana Bronickiego, z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym process ten stosownie do przepisu ustawy sądowey rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto Edyktem niniejszym tym końcem upomina się: żeby w czasie przyzwoitym, to iest: w przeciągu 90 dni sam stanął, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych śrzodkow prawa używał, które na swą obronę za nayskutecznieysze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą, samby sobie podług opiewu C. K. praw, przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
Jozef de Cronenfels.
W. Roskoschny.

Z Rady C. K. sądow szlacheckich Krakowskich Galicyi zachodniey. W Krakowie d. 11 Listopada 1799.
Ascher.

Na dniu 20 Stycznia roku przyszłego 1800 oświadcza się C. K. Prefektura Radłowska Winne szynki Pańskie na 3 lata w arendę odstąpić, to iest: od 1 Marca 1800 aż do ostatniego lutego 1803.

Pretium fisci wynosi rocznie na 157 ryńskich, zatym którzy chęć maią toż w arendę przyiąć i 10 procentową w gotowiznie zaopatrzonemi będą, więc takowi zapraszaią się na zwyż naznaczony dzień do C. Krol. Prefektury kancellaryi Radłowskiey.

Inne zaś kondycye lub punkta, przy licytacyi arendatorom przeczytane będą. W Radłowie dnia 9 Grudnia.

Franz, prefekt.